

Що таке КОНФЛІКТ

Бої, протести, протистояння, страйки...

Ці слова ми чуємо повсякчас.
На позір бій і протест геть не схожі.

У бою застосовуються гармати і бомби, а протест висловлюється за допомогою плакатів і демонстрацій. Утім, і бій, і протест є способами вирішення суперечки — тобто поштовхом як для першого, так і для другого слугує певна розбіжність між двома угрупованнями людей. От тільки бій передбачає насилля, а протест перебігає мирно (принаймні, переважно мирно).

ОТЖЕ, І БІЙ, І ПРОТЕСТ — КОНФЛІКТИ!

**Пригадай, чи брав ти участь у конфліктах цього тижня?
Не квапся відповісти «ні»! Спершу замислись.
Хіба ти погоджувався з усім, що казали люди довкола тебе?
Невже тобі хотілося робити все, чого від тебе вимагали?**

Конфлікт:

активна незгода, яка залежно від способу врегулювання може призвести або до насилля, або до мирної домовленості.

Якщо ти не така людина, котра завжди погоджується з усім, що відбувається навкруги, то, певне, протягом цього тижня у тебе було чимало приводів для протесту. Можливо, ти побився з рідним братом чи сестрою через те, що вам кортіло дивитися різні телепрограми. Або ж однокласник на уроці математики намагався списати в тебе контрольну, а ти йому відмовив.

Оскільки всі люди різні, ми не можемо постійно з усім погоджуватися, тож конфлікти природним чином виникають скрізь, де збирається понад одну людину: у школі, на роботі, вдома, у містах, селах і цілих країнах. Конфлікти — це частина нашого життя.

[Купить книгу на сайті kniga.biz.ua >>>](http://kniga.biz.ua)

Нікому не подобаються конфлікти, але протистояння не завжди буває кривавим чи бодай неприємним. Часто-густо суперечки навіть сприяють розвитку, руху вперед — звісно, якщо учасники готові слухати одне одного і шукати компроміси. Спосіб розв'язання, чи то пак урегулювання, конфлікту визначається тим, як самі учасники вирішать його залагодити. Іноді непорозуміння (наприклад, між людьми на вулиці) можна розв'язати переговорами, уникнувши сутичок або серйозних бійок. Це стосується і суперечок між державами — так званих глобальних конфліктів.

Глобальні конфлікти виникають через серйозні розбіжності в поглядах на певну проблему і привертають увагу всього світу. Такі суперечки розпалюються між угрупованнями людей у межах однієї країни чи між державами, тож у глобальних конфліктах беруть участь тисячі, ба навіть мільйони людей. Порівняно з тими сварками, що виникають між людьми на побутовому рівні, глобальні конфлікти значно важче зрозуміти, а отже, складніше врегулювати. Тому вони нерідко переростають у запеклі бої чи в масштабні війни.

То як нам досягнути причини глобальних конфліктів, аби знайти спосіб вирішення проблеми? Для цього слід визначити, з яких етапів складаються конфлікти. Поглянь на сусідню сторінку: там наочно показано основні «сходінки» будь-якого протистояння, а також зв'язок між ними.

Глобальний конфлікт:

здебільшого криваве протистояння між кількома державами чи угрупованнями людей усередині однієї країни, яке привертає увагу цілого світу і загрожує всьому людству.

ГЛОБАЛЬНИЙ КОНФЛІКТ

Хоча більшість конфліктів у світі — від великих воєн до звичайнісіньких суперечок — унікальні, усі вони проходять однакові етапи.

Уяви, що в конфлікті беруть участь **двійко опонентів:** А і В.

Те, з чим не згодні обидва опоненти, є **джерелом конфлікту.**

Звісно, в ході конфлікту обидва опоненти вступають у певну **взаємодію.**

І от як вони **вирішують суперечку.**

Якщо ми хочемо докопатися до коріння конфлікту, то спершу слід визначити його джерело — тобто те, за що змагаються держави чи угруповання. Зробити це не завжди легко, адже справжні мотиви учасників часто-густо ховаються за шаром зовнішньої маски, до того ж джерел може бути кілька.

Однак, попри те що в світі постійно спалахують якісь конфлікти — з різних питань, між різними державами, із залученням різних категорій людей, — причини в них приблизно ті самі.

[Купити книгу на сайті kniga.biz.ua >>>](http://kniga.biz.ua)

Розділ 1

Чесно
висловлена
незгода
зазвичай
є певною
ознакою
прогресу.

*Магатма Ганді (1869–1948),
лідер руху за незалежність Індії*

[Купить книгу на сайті kniga.biz.ua >>>](http://kniga.biz.ua)

ЧОМУ ВИНИКАЮТЬ КОНФЛІКТИ?

Будь-яка битва має певне підґрунтя, чи не так? То через що ж виникають глобальні конфлікти?

Загалом усі конфлікти — незалежно від кількості людей, котрі беруть у них участь, — відбуваються тому, що хтось один заважає іншому здійснити бажання чи вдовольнити потреби.

Бажання — це прагнення чогось, що не є вкрай необхідним, але може зробити наше життя приємнішим і зручнішим, як-от модні кросівки чи відеогра.

Потреби — це те, без чого ми не змогли б вижити: їжа, вода, повітря, дах над головою тощо.

Чимало наших потреб і об'єктів бажання є матеріальними — тобто ми бачимо їх і маємо змогу до них доторкнутися. Та водночас існують і невидимі, проте не менш важливі потреби й бажання: свободи, безпеки, рівності. Якщо тобі пощастило жити в такій країні, де влада гарантує громадянам усі ці привілеї, ти навряд чи про них замислюєшся.

А припустімо, ти потрапив у такий куточок Землі, де іноземцям не дозволено відвідувати школу. Чи уяви, що ти опинився там, де тебе можуть цькувати через колір шкіри або віросповідання. А може, тебе занесе до такої місцини, де людям для виживання просто бракує їжі... Саме такі чинники зазвичай і стають джерелами конфліктів.

Більшість глобальних конфліктів відбуваються не з однієї причини. Проаналізувавши кожну конкретну ситуацію, можна виявити, що на кону чимало цінностей, як-от:

ЗЕМЛЯ! **ВЛАДА!** **РІВНІСТЬ!**
РЕСУРСИ! **БЕЗПЕКА!**

Рівність:

таке становище, коли всі люди мають однакові права й можливості, незалежно від раси, релігії чи статі.

Безпека:

відчуття впевненості в тому, що тобі ніщо не загрожує.

Усі ці вимоги настільки взаємопов'язані, що часто-густо їх неможливо відокремити одну від одної. Кожна битва, кожна боротьба відбувається через щось. Але це щось рідко буває одиничним.

[Купити книгу на сайті kriga.biz.ua >>>](http://kriga.biz.ua)

Місце, щоб ОСЕЛИТИСЯ, ВСТАНОВИТИ СВІЙ ПРАПОР і здобути... ІЖУ.

Замислися на мить про те, що в тебе під ногами. Ідеться не про підлогу, килим чи льох, а про дещо, розташоване ще нижче, — землю.

Цілком імовірно, що сотні, ба навіть тисячі років тому хтось бився за ту землю, поверхнею якої ти зараз ходиш, — адже люди прагнули загарбати якнайбільшу територію впродовж усієї своєї історії, та й за доісторичних часів також.

Земля = статки

Тисячі років люди воювали одне з одним, щоб отримати бажане: вони мріяли стати дуже заможними, а єдиним способом збагатитися було завоювання чужих земель укупі з усім, що міститься в їхніх надрах і на поверхні.

Переможцеві дістається геть усе

Завойовники вдиралися на чужі території і билися з тамтешніми мешканцями доти, доки не винищували всіх до ноги чи не змушували визнати поразку, а тоді оголошували загарбану землю своєю. По тому переможці встановлювали на новій території свої закони, а на додачу ще й колонію засновували — тобто призначали власних правителів, котрі мали контролювати ці землі.

Крадіжки (чи то пак — примусове вилучення того, за чим вони прийшли) були для завойовників звичною справою. Тож по завершенні кожної війни, здобувши геть усе — від зерна і худоби до золота і витворів мистецтва, — переможці відправляли загарбане додому сухопутними чи морськими шляхами.

Перша зафіксована війна спалахнула 2700 року до н. е. — невдовзі після того, як людство винайшло писемність. Це була битва між Шумером (сучасним Іраком) та Еламом (сучасним Іраном) за землі та ресурси (якщо вірити тогочасним письмовим джерелам).

[Купить книгу на сайті kniga.biz.ua >>>](http://kniga.biz.ua)

Завойовувати:
силоміць
здобувати
певну територію
і полонити
її мешканців.